

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 23 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Рецензенти:

Божкова Вікторія Вікторівна – д-р екон. наук, професор, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка (Україна);
Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 14 листопада 2024 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 23 травня 2024 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 112 с.

The collection consists of the materials from V International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

Організатори конференції:

Співорганізатори конференції:

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Бахчеширський Університет (м. Стамбул, Туреччина)

Естонський університет прикладних наук по підприємництву (м. Талін, Естонія)

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, Україна).

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 Міжнародні економічні відносини SECTION 1 International economic relations

<i>Андрущенко К. В., Мігулін Д. А., Перерва П. Г.</i> Інформаційно-аналітичне забезпечення міжнародного бізнесу	7
<i>Дробот В.Д., Щербаченко В.О.</i> Прогнози розвитку міжнародних економічних операцій та фінансових ринків	10
<i>Oksana Gladchenko, Anastasiia Teslyk</i> Startup culture in the Nordic countries: innovation boom through socio-economic transformations	12
<i>Дробот В.Д., Воронцова А.С.</i> Культурні відмінності як передумови формування національних та ділових стереотипів в міжнародному бізнесі	14
<i>Тарасенко А. В., Болюх І. О., Перерва П. Г.</i> Аутсорсинг багатонаціональних підприємств	16
<i>Волков В. В., Линник А. А., Погорелова Т. О.</i> Аналіз міжнародної конкурентоспроможності	19
<i>Домашенко В.С., Хусаїмова А., Домашенко М.Д.,</i> Шлях України до отримання статусу кандидата в Європейський Союз	23
<i>Zubrov S.M., Molchanov O.V.</i> Effective logistics management in the context of global risks and transformations for Ukraine	25
<i>Дівенок Б. К., Лагута А. О., Перерва П. Г..</i> Бізнес -планування зовнішньо-економічної діяльності	28
<i>Halynska Yuliia, Chopulska Anastasia</i> Promising professions in the European market according to ukraine's development strategy	31
<i>Бударина Л. Г., Ляліна О. А., Перерва П. Г.</i> Міжнародне стартап проектування	34
<i>Климентова М. В., Кобелева Т. О.</i> Дослідження функцій ціни	37
<i>Грицина О.В., Воронцова А. С.</i> Розвиток національного ринку банківських послуг в умовах глобалізації	40
<i>Нестеров Д. О., Клименко М. А., Сусліков С. В.</i> Ефективність торгівлі з європейськими компаніями	42
<i>Утєнкова О. А., Гузе С. К., Черепанова В. О.</i> Міжнародний економічний розвиток країн	46

<i>Domashenko M. D., Lapshyna M. Yu., Prokopenko O.V.</i> Application of social media and online platforms in international marketing	49
<i>Козир М.А., Воронцова А. С.</i> Характеристика сучасного стану і основних тенденцій розвитку ринку послуг України	53
<i>Курінний Д. О., Пересада А. Д., Перерва П. Г.</i> Міжнародні інвестиції на основі венчурного капіталу	55
<i>Жалдак В.О., Тарасенко С.В.</i> Особливості світових фінансових криз у 21 сторіччі та їх вплив на економіку України	58
<i>Кобизський Д.С.</i> Трансфер технологій як інжиніринговий управлінській інструмент підтримки вітчизняних підприємств на зовішніх ринках	60
<i>Томілін О. М., Стельмах А. С., Новік І. О.</i> Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур	63
<i>Сотніченко І.В., Тарасенко С.В.</i> Інституціональний та індивідуальний аспекти криптовалютних інвестицій	66
<i>Yuriy Petrushenko, Olha Kurhanska Dmytro Kurhanskyi</i> Security management of civil organization	68
<i>Юрченко М.Г., Тарасенко С.В.</i> Swot-аналіз міжнародної конкурентоспроможності закладів вищої освіти України	70
<i>Шимошенко А.О., Тарасенко С.В.</i> Сучасні тенденції міжнародного маркетингу	73
<i>Колесник Н. Д.</i> Світовий досвід формування місцевих бюджетів	75
<i>Долуда К.Ю.</i> Іноземне інвестування в національну економіку	80

РОЗДІЛ 2

Економіка сталого розвитку

SECTION 2

The economics of sustainable development

<i>Мишенін Є. В.</i> Еколого-економічний аспект відносин власності на природні об'єкти в агросфері України	82
<i>Курбатова Т.О., Передерій Т.А</i> Гібридні вітро-сонячні електростанції: перспективи та бар'єри для інсталяції в домогосподарствах України	84
<i>Зіновчук Н. В., Мишенін Є. В.</i> Методологія оцінки впливу кліматичних змін на міграційні процеси та асимілятивну здатність екосистем	86

Зіновчук Н. В., Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Кліматична міграція: 88
глобальний контекст та методологія оцінки

РОЗДІЛ 3

Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток

SECTION 3

The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Yuriy Petrushenko, Yuliia Tatarchenko</i> Feminist principles in international economic relations and sustainable development	91
<i>Петрова М. Є., Токар Р. О., Перерва П. Г.</i> Європейська регіональна політика	93
<i>Bohdana Yevdokymova, Inessa Yarova, Yevhen Mishenin</i> The role of education in ensuring economic stability and sustainable development: lessons from Germany	96
<i>Коваленко В. В., Коншина Г. С., Дюжев В. Г.</i> Соціальне партнерство як фактор ефективності міжнародного менеджменту	99
<i>Bohdana Yevdokymova, Inessa Yarova, Yevhen Mishenin</i> Integration of Ukrainian education into the global educational space	103
<i>Cherkai K. O., Tarasenko S.V., W.Duranowski</i> The impact of hofstede's cultural dimensions on individual and professional paths of Ukrainian migrants in Switzerland	106
<i>Domashenko M. D., Kursova A, Koritova T.P.</i> Ways to increase the export potential of Ukrainian enterprises in trade with Poland	108

проектах. Вісник 193 Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки). Харків : НТУ "ХПІ", 2020. № 6. С. 77– 83.

3. Кобелева Т.О. Організаційно-економічний механізм забезпечення комплаєнсбезпеки промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Харків, 2020. 39 с

4. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства /ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л.-Х.: Віровець А.П.: Апостроф, 2012.-703 с.

5. Шаульська Л.В., Райко Д.В., Дюжев В.Г., Долина І.В. Моніторинг комерційного потенціалу інтелектуально-інноваційних бізнес-структур // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2022. № 4. С.72-78.

ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ КРИЗ У 21 СТОРІЧЧІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Здобувач **Жалдак В.О.**

Ст. викладач **Тарасенко С.В.**

Сумський державний університет, Україна

Світові фінансові кризи є результатом дії комплексу факторів. У табл.1. систематизовано фактори розвитку світових фінансових криз у 21 сторіччі та визначено специфіку їх впливу.

Таблиця 1 – Фактори розвитку світових фінансових криз у 21 сторіччі та їх специфіка

Фактори	Вплив
Глобалізація	Взаємозалежність економік світу, що призводить до швидкого поширення криз
Фінансова дерегуляція	Неконтрольоване зростання та підвищення ризиків
Надмірне кредитування	Формування фінансових бульбашок
Макроекономічні дисбаланси	Вища вразливість до криз
Віртуалізація економіки	Формування спекуляцій, ризиків кібератак на фінансові установи та інфраструктуру
Поява нових фінансових активів, інструментів	Поява нових фінансових активів та інструментів (деривативи, структуровані продукти, трейдинг) посилюють системний ризик (фінансові втрати, пов'язані зі зміною кон'юнктури фінансового ринку)
Зменшення ресурсів	Зростання цін на сировину та енергоносії, що формує інфляційні витки

У 21 столітті фінансові ринки є взаємопов'язанішими і глобалізованішими; ніж у попередні періоди. Водночас розвиток технологій і кіберпростору створили нові можливості для фінансових злочинів та маніпуляцій; поява нових фінансових інструментів, таких як криптовалюти внесла додаткову непередбачуваність у фінансову систему (Дяченко, 2021).

Україна з експортоорієнтованим національним господарством є інтегрованою в світову економіку. Відповідно, світові фінансові кризи суттєво впливають на перебіг економічних процесів в країні (табл. 2).

Таблиця 2 – Вплив основних світових фінансових криз 21 сторіччя на економічні показники України (розроблено на основі даних Національного банку України) (Національний, 2024)

Криза	ВВП	Інфляція	Валютний курс
Глобальна фінансова криза 2008-2009 рр.	↓15.1%	↓0.2%	↓ з 5 грн/USD до 8 грн/USD
Європейська боргова криза 2010-х рр.	↓2.9% (2012)	↑ 1-2%	~ 8 грн/USD
Криза 2014 р.	↓6.8%	↑64.9% (2015)	↓з 8 грн/USD до 28 грн/USD (2015)
Пандемія COVID-19 (2020-2021)	↓4.0% (2020), ↑3.4% (2021)	↑5.0% (2020), ↑10.3% (2021)	~ 26 грн/USD

Дані табл. 2 свідчать, що кожна криза зумовлювала спад ВВП в Україні. Найглибше зниження ВВП було зафіксовано під час світової фінансової кризи 2008-2009 рр. (15.1%). Після кожної кризи економіка України поступово відновлювалася, але розмір ВВП не досягав попередніх рівнів.

Ціни зростали під час кожної кризи, за винятком світової фінансової кризи 2008-2009 рр. Найвищий рівень інфляції було зафіксовано у 2015 р. як наслідок розгортання кризи 2014 р. (64,9 %).

Валютний курс (долар США) знижувався під час кожної кризи. Найбільше зниження курсу (250 %) було зафіксовано у 2015 р. (з 8 грн/USD до 28 грн/USD). Ціни і валютний курс після кожної кризи стабілізувалися, але не поверталися до попередніх рівнів.

Таким чином, економіка України є чутливою до світових фінансових криз (зниження ВВП, зростання цін, девальвації національної валюти).

Основні заходи подолання наслідків криз в Україні базуються на використанні інструментів монетарної політики (операції з цінними паперами, регулювання ставки відсотка, грошової бази та валютного курсу).

1. Дяченко, А., Карінцева, О., Тарасенко, С., Харченко, М., Мазін, Ю., & Кисельова, К. (2021). Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 РР. в Україні. *Mechanism of an Economic Regulation*, (3 (93)), 19-37.

2. Національний банк України. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj4iuWlzKmGAxUUIhAIHe9BBTgQFnoECA8QAO&url=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2F&usg=AOvVaw34NdFwCtph1LVh8kNYne4I&opi=89978449>.

ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ІНЖИНІРИНГОВИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВІСНІХ РИНКАХ

Аспірант **Кобизський Д.С.**

Сумський державний університет, Україна

Більшість, особливо невеликих, машинобудівних підприємств Сумщини утворились внаслідок різної величини реструктуризації чи просто розпаду великих машинобудівних підприємств, що за радянських часів обслуговували потреби промисловості однієї з найбільших країн світу, колишнього Радянського Союзу. Згідно номенклатурного розподілу сумські промисловці за радянських часів постачали відцентрові насоси, компресори, арматуру та інші промислові вироби на промислові об'єкти (атомні та теплові електростанції, нафтопроводи, водоканали, нафтопереробні заводи, меліоративні системи, металургійні комбінати тощо) всіх радянських країн, в т.ч. країн дальнього зарубіжжя, що були пов'язані з Радянським Союзом політично. За таких обставин, в руках сучасних сумських машинобудівників опинилась номенклатурна база, що за певних умов здатна би була забезпечити замовленнями на декілька десятиріч. Адже найбільш інтенсивний потік постачань відбувався у 70-80-х рр. XX ст., обладнання відпрацювало понад 40 років і потребує заміни. Товари сумського машинобудування добре відомі у всіх країнах Середньої Азії (Казахстан, Туркменістан, Узбекистан). І варто зазначити, що вказані країни докладають великих зусиль для технологічного оновлення промислових об'єктів власного паливно-енергетичного комплексу та критичної інфраструктури [1].

Війна з країною-терористом суттєво ускладнила діяльність українським машинобудівникам-експортерам. Особливо гостро це відчувається у прикордонних та прифронтових містах. Варто відзначити, що разом із очевидними внутрішніми проблемами (дефіцит сировини, висока